

Lieta C-274/20

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2020. gada 19. jūnijs

Iesniedzējtiesa:

Giudice di pace di Massa (Itālija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 16. jūnijs

Prasītāji:

GN

WX

Atbildētājs:

*Prefettura di Massa Carrara – Ufficio Territoriale del Governo di
Massa Carrara*

Pamatlietas priekšmets

Prasība atzīt par spēkā neesošu Eiropas Savienības pilsonim, kurš ilgāk nekā sešdesmit dienas dzīvo Itālijā, uzlikto naudas sodu par pārvietošanos ar citā Eiropas valstī reģistrētu automobili.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Aizliegums pārvietoties Itālijā ar citā Eiropas valstī reģistrētu automobili (neatkarīgi no tā, kas ir īpašnieks) personai, kura ilgāk nekā sešdesmit dienas dzīvo Itālijā, varētu izrādīties diskriminējošs pilsonības dēļ. Turklāt pienākums pārreģistrēt atbilstoši Itālijas noteikumiem citā Eiropas valstī reģistrētus automobiļus, lai varētu pārvietoties Itālijā, it īpaši pēc tik īslaicīgas uzturēšanās, varētu netieši, bet būtiski apgrūtināt un/vai ierobežot dažu Eiropas pilsoņu tiesību īstenošanu saskaņā ar LESD 18., 21. un 26. pantu, 45. panta 1. punktu un 49.–62. pantu.

Prejudiciālie jautājumi

1. Vai jēdziens “diskriminācijas pilsonības dēļ” aizliegums LESD 18. panta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstīm ir aizliegts izdot tiesību aktus, kas kaut vai netieši, slēptā un/vai būtiskā veidā var radīt grūtības citu dalībvalstu pilsoņiem?

2. Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai *Codice della strada* [Ceļu satiksmes kodeksa] 93. panta 1-*bis* punkts par aizliegumu pārvietoties ar ārvalstu transportlīdzekļa numura zīmēm (lai uz kādas personas vārda tās būtu reģistrētas) pēc sešdesmit Itālijā nodzīvotām dienām var radīt grūtības citu dalībvalstu pilsoņiem (ar ārvalstu numura zīmi reģistrēta transportlīdzekļa īpašniekiem) un attiecīgi būt diskriminējošs pilsonības dēļ?

3. Vai jēdzieni:

a. “tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstīs”, kas paredzēts LESD 21. pantā;

b. “iekšējais tirgus”, kas “aptver telpu bez iekšējām robežām, kurā saskaņā ar Līgumiem ir nodrošināta preču, personu, pakalpojumu un kapitāla brīva aprīte” un ir paredzēts LESD 26. pantā;

c. “Savienībā nodrošina darba ņēmēju pārvietošanās brīvību”, kas paredzēts LESD 45. pantā;

d. “aizliedz ierobežojumus kādas dalībvalsts pilsoņu brīvībai veikt uzņēmējdarbību citā dalībvalstī”, kas paredzēts LESD 49.–55. pantā;

e. “Savienībā aizliedz pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumus to dalībvalstu pilsoņiem, kas veic uzņēmējdarbību kādā dalībvalstī, bet sniedz pakalpojumus citas dalībvalsts personai”, kas paredzēts LESD 56.–62. pantā,

ir jāinterpretē tādējādi, ka ir aizliegti arī valsts tiesību akti, kas kaut vai netieši, slēptā un/vai būtiskā veidā var ierobežot vai apgrūtināt Eiropas pilsoņu iespēju īstenot tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, iespēju īstenot tiesības uz darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Savienības teritorijā, brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību vai jebkādā veidā ietekmēt šīs tiesības?

4. Ja atbilde uz trešo jautājumu ir apstiprinoša, vai Ceļu satiksmes kodeksa 93. panta 1-*bis* punkts par aizliegumu pārvietoties ar ārvalstu transportlīdzekļu numura zīmēm (lai uz kādas personas vārda tās būtu reģistrētas) pēc sešdesmit Itālijā nodzīvotām dienām var ierobežot, apgrūtināt vai jebkādā veidā ietekmēt iespēju īstenot tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, iespēju īstenot tiesības attiecībā uz darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Savienības teritorijā, brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

LESD 18., 21. un 26. pants, 45. panta 1. punkts, 49.–62. pants.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Codice della strada [Ceļu satiksmes kodekss] (1992. gada 30. aprīļa Legīslatīvais dekrēts Nr. 285 un turpmākie grozījumi). It īpaši 2018. gada 4. oktobra Dekrētlikums Nr. 113, kas ar grozījumiem pārveidots ar 2018. gada 1. decembra Likumu Nr. 132, ar ko, cita starpā, tika ieviesti 93. panta 1-*bis*, 1-*ter* un 7-*bis* punkti.

93. panta 1-*bis* punkts:

“Neskarot 1-*ter* punktu, personai, kas ilgāk nekā sešdesmit dienas ir dzīvojuši Itālijā, ir aizliegts pārvietoties ar ārvalstīs reģistrētu transportlīdzekli.”

93. panta 1-*ter* punkts:

“Gadījumā, kad transportlīdzekli bez vadītāja ir nodevis līzīngā vai iznomājis uzņēmums, kas dibināts kādā citā Eiropas Savienības dalībvalstī vai Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstī un nav izveidojis Itālijā filiāli vai citu faktisko darbības vietu, kā arī gadījumā, kad transportlīdzeklis ir nodots saskaņā ar izmantojuma līgumu (*in comodato*) Itālijā pastāvīgi dzīvojošai personai, kuru darba vai sadarbības attiecības saista ar uzņēmumu, kas dibināts kādā citā Eiropas Savienības dalībvalstī vai Eiropas Ekonomikas zonas līguma dalībvalstī un nav izveidojis Itālijā filiāli vai citu faktisko darbības vietu, ievērojot Kopienas Muitas kodeksā ietvertos noteikumus, transportlīdzeklī ir jāatrodas tā īpašnieka parakstītam dokumentam, kurā ir norādīts konkrēts datums un no kura izriet, uz kāda pamata un uz cik ilgu laiku transportlīdzeklis ir nodots pārvaldībā. Ja šāda dokumenta nav, tad uzskata, ka transportlīdzeklis atrodas tā vadītāja pārvaldībā.”

93. panta 7-*bis* punkts:

“Par 1-*bis* punkta noteikumu pārkāpumu tiek piemērots administratīvs sods 712 EUR līdz 2848 EUR apmērā. Atbildīgā iestāde nosūta reģistrācijas apliecību teritoriāli kompetentajam Civilās ceļu satiksmes birojam, izdod rīkojumu nekavējoties pārtraukt transportlīdzekļa lietošanu, kā arī transportēt to un uzglabāt vietā, kas nav pakļauta publiskai satiksmei.”

Īss lietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Prasītāji GN un WX ir laulātie. GN pastāvīgā dzīvesvieta ir Itālijā, savukārt sieva WX dzīvo Slovākijā un viņas pastāvīgā dzīvesvieta ir tikai Slovākijā. Kādu dienu 2019. gadā, kad viņa atradās Itālijā, laulātie kopīgi pārvietojās ar Slovākijā

reģistrēto WX automobili, un GN, kad viņus apturēja *Polizia stradale di Massa Carrara* [Masas Karrāras ceļu policija], vadīja šo transportlīdzekli; prasītājam, kā arī viņa sievai kā transportlīdzekļa īpašniecei tika uzlikts naudas sods, un, pamatojoties uz Ceļu satiksmes kodeksa 93. panta 1-*bis* punkta pārkāpumu, automobils tika konfiscēts, jo GN, kurš ilgāk nekā sešdesmit dienas dzīvoja Itālijā, vadīja ārvalstīs reģistrētu automobili. Ar 2019. gada 27. februārī iesniegto prasības pieteikumu prasītāji GN un WX cēla prasību pret *Prefettura di Massa Carrara* [Masas Karrāras prefektūru], lūdzot atzīt par spēkā neesošu naudas sodu, ko Masas Karrāras ceļu policija bija uzlikusi, pamatojoties uz Ceļu satiksmes kodeksa 93. panta 1-*bis* punktu. Tā kā iesniedzējtiesai radās šaubas par minētā valsts tiesiskā regulējuma saderību ar Eiropas Savienības tiesībām, tā apturēja tiesvedību un vērsās Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 2 Prasītāji lūdza iesniedzējtiesu nepiemērot Ceļu satiksmes kodeksa 93. panta 1-*bis* punktu, jo, viņuprāt, tas esot acīmredzami pretrunā LESD 18., 21., 26., 45. un 49.–62. pantam. Viņi arī apgalvo, ka šādai tiesību normai, kas ir pretrunā Eiropas integrācijas loģikai, nevajadzētu būt pieļaujamai vienotajā Eiropas telpā. Dalībvalstis nedrīkstētu pieņemt tiesību normas, kas varētu ierobežot Eiropas pilsoņu tiesības pārvietoties jebkurā dalībvalstī ar automobiļiem, kas reģistrēti jebkurā citā Eiropas valstī. Transportlīdzekļa numura zīmēm būtu jābūt vienkārši Eiropas transportlīdzekļu numura zīmēm arī pēc būtības, nevis tikai formāli. Tikai šādā veidā Eiropas Savienības tiesībās paredzētās brīvības var tikt pilnībā garantētas. Turklāt Eiropas pilsonim būtu jāspēj veikt sava automobiļa tehnisko apskati (*revisione*) jebkurā citā dalībvalstī. Šādi automobiļi būtu jāspēj apdrošināt jebkurā Eiropas apdrošināšanas sabiedrībā, pretējā gadījumā brīvs apdrošināšanas tirgus nepastāv. Šā noteikuma mērķis, Itālijas valdības ieskatā, esot automobiļu “fiktīvas nodokļu rezidences vietas reģistrēšanas” (*esterovestizione*) ierobežojums. Tomēr, lai regulētu “fiktīvās nodokļu rezidences vietas reģistrēšanu”, proti, lai noteiktu valsti, kurā preces un ienākumi tiek aplikti ar nodokli, visu Eiropas valstu starpā pastāv speciālas “konvencijas par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu”, pamatojoties uz ESAO nodokļu paraugkonvenciju. Tāpēc tiesību normas iedarbība patiesībā esot valstu iekšējo apdrošināšanas sabiedrību aizsardzība. Šis slēptais protekcionisms esot acīmredzami pretrunā vienotajam tirgum un ES konkurences politikai.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 3 Iesniedzējtiesa pauž šaubas par minētā valsts tiesiskā regulējuma saderību ar Eiropas Savienības tiesībām, it īpaši ar iepriekš minēto LESD pantu noteikumiem. Jebkurš automobiļa izmantošanas ierobežojums, it īpaši tā pilsonības dēļ, nenovēršami rada atsevišķu Eiropas pilsoņu tiesību ierobežojumu Eiropas telpā. Saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību normas noteikumiem personām, kuras Itālijā

dzīvo ilgāk nekā sešdesmit dienas, ir aizliegts izmantot citā ES valstī reģistrētu automobili neatkarīgi no tā, kas ir tā īpašnieks. Tādēļ personām, kuras ir iecerējušas uzturēties Itālijā ilgāk nekā sešdesmit dienas, lai izvairītos no paredzētajām smagajām sankcijām, ir pienākums reģistrēt Itālijā savu automobili, kas jau ir reģistrēts ārvalstīs, vai, alternatīvi, transportēt (eksportēt) automobili uz izcelsmes valsti, izmantojot ļoti sarežģītu procedūru.

- 4 Itālijā automobiļu pārreģistrācija atbilstoši valsts noteikumiem papildus reģistrācijas izmaksām un sarežģītajam birokrātiskajam procesam uzliek attiecīgajai personai pienākumu no jauna veikt automobiļa tehnisko apskati Itālijā, maksāt transportlīdzekļa nodokli Itālijā arī par kārtējo gadu, par kuru attiecīgais nodoklis jau ir samaksāts ārvalstīs, kā arī un galvenokārt iegādāties jaunu apdrošināšanas polisi Itālijas apdrošināšanas sabiedrībā.
- 5 Savukārt eksporta procedūrā ir paredzēta reģistrācijas apliecības un transportlīdzekļa numura zīmju nodošana Itālijas kompetentajai iestādei, kas izsniedz pagaidu dokumentu un pagaidu transportlīdzekļa numura zīmes, ar kurām transportlīdzekļi ir iespējams transportēt uz izcelsmes valsti. Jaunās transportlīdzekļa numura zīmes noteikti ir jāapdrošina no jauna, bet reģistrācijas apliecība un sākotnējās transportlīdzekļa numura zīmes var tikt saņemtas atpakaļ no izcelsmes valsts kompetentās iestādes pēc ilga (aptuveni 6 mēneši) gaidīšanas perioda. Ārpus Itālijas robežām pagaidu dokuments un pagaidu numura zīmes nav derīgi.
- 6 Šā iemesla dēļ attiecīgā tiesību norma varētu netieši vai būtiski, pirmkārt, diskriminēt Eiropas pilsoņus viņu pilsonības dēļ un, otrkārt, ierobežot viņu tiesības uz brīvu pārvietošanos un uzturēšanos, ierobežot darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, kā arī tiesības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību.

Par diskrimināciju

- 7 Valsts tiesību norma varētu izrādīties diskriminējoša, jo Itālijas pilsoņiem (kuriem, dzīvojot Itālijā, jau ir Itālijā reģistrēts automobils), nebūs jāsedz citas izmaksas un/vai jāpacieš citas neērtības, lai uzturētos vai turpinātu uzturēties Itālijā ilgāk nekā sešdesmit secīgas dienas.
- 8 Savukārt, lai uzturētos Itālijā (profesionālu, darba, studiju vai tūrisma iemeslu dēļ) ilgāk nekā sešdesmit dienas, pārējiem Eiropas pilsoņiem būs jāsedz lielas izmaksas un jāsasaras ar garām birokrātiskām procedūrām. Turklāt Itālijas pilsoņiem, kuri ir iecerējuši uzturēties kādā citā Eiropas valstī ilgāk nekā sešdesmit dienas, ir tiesības šajā Eiropas valstī izmantot savus Itālijā reģistrētos automobiļus, jo pienākums pārreģistrēt automobiļus atbilstoši valsts noteikumiem pēc tik īsa laikposma nav paredzēts nevienā citā Eiropas valstī. Šis fakts varētu radīt nevienlīdzības situāciju.

- 9 Turklāt, ja visas Eiropas valstis savstarpēji ieviestu šādus pasākumus, tiktu radīta dzīvotnespējīga un bloķēta situācija, arī ņemot vērā, ka Eiropas pilsonis var būt vairāk nekā vienas Eiropas valsts pastāvīgais iedzīvotājs.

Par tiesību uz brīvu pārvietošanos un uzturēšanos, darba ņēmēju pārvietošanās brīvības, brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības Eiropas telpā ierobežojumu

- 10 Savukārt pienākums reģistrēt savu automobili Itālijā (un it īpaši pēc objektīvi ļoti īsa – sešdesmit dienu – uzturēšanās laikposma Itālijā) varētu ierobežot Eiropas pilsoņu (piemēram, sezonas darba ņēmēju) iespēju īstenot savas LESD noteiktās brīvības, kas paredzētas iepriekš minētajos pantos. Pēc diviem mēnešiem šiem darba ņēmējiem būtu jāreģistrē savs automobilis Itālijā un vēlāk, pēc atgriešanās savā izcelsmes valstī, tas būtu jāreģistrē no jauna.
- 11 Papildus tam, ka šāda procedūra būtu neekonomiska, tā faktiski varētu kavēt vai vismaz ierobežot darba ņēmēju tiesības brīvi pārvietoties Eiropas telpā, konkrēti Itālijā. Argumentācija ir analoga arī attiecībā uz uzturēšanos studiju vai atvaļinājuma nolūkā, kas ilgst vairāk nekā sešdesmit secīgas dienas, vai arī attiecībā uz tādu profesionāļu vai sabiedrību situāciju, kuriem ir nepieciešams veikt darbu vai piedāvāt pakalpojumu Itālijā, kas varētu ilgt vairāk nekā sešdesmit dienas, un kuri pēc tam vēlas atgriezties savā izcelsmes valstī.
- 12 Attiecīgā Itālijas tiesību norma varētu faktiski likt šīm personām atteikties no savām iespējām un izvēlēties doties uz citām valstīm, kurās šādi ierobežojumi nav paredzēti. Eiropas Savienības tiesību interpretācijai šajā jautājumā ir nozīme lietas izspriešanā, jo, ja Ceļu satiksmes kodeksa 93. panta 1-*bis* punkts izrādītos diskriminējošs LESD 18. panta izpratnē un/vai netieši ierobežotu Eiropas pilsoņu tiesības un brīvības, kas minētas LESD 21., 26., 45., 49.–55. un 56.–62. pantā, apstrīdētais naudas sods būtu jāatceļ.